

Vastaus Antero Eerolan ja 6 muun valtuutetun aloite Voima-lehteä ja muita journalistisia julkaisuja jaeltava jatkossakin Vantaan kirjastoissa/PT

VD/1605/00.02.00.03/2024

PT/S-AP/EK

Antero Eerola sekä 6 muuta valtuutettua jättivät seuraavan hallintosäännön mukaisen valtuustoaloitteen:

”Julkisuudessa on käyty keskustelua kaupungin linjauksista, jotka liittyvät Vantaan kirjastoissa maksutta jaossa oleviin lehtiin. Vuoden 2023 uutisoitiin kaupungin uusista ohjeista, joiden nojalla valtakunnallisen Voima-lehden jakelupisteet poistettiin kaupungin kirjastoista.

Kaupungin virkajohto on perustellut pääosin yhteen lehteen kohdistuvaa päätöstä viittaamalla ”ilmaisjakelulehtien tulvaan”, joka olisi jotenkin vaivannut kaupungin kirjastoja. Perustelu kuitenkin ontuu.

Voima-lehti ei vertaudu mihin tahansa ilmaisjakelujulkaisuihin. Se on sitoutunut Julkisen sanan neuvoston valvomiin journalistin ohjeisiin, mikä kertoo sen pyrkivän eettiseen ja totuudenmukaiseen journalismiin. Tämä ei päde useimpiin ilmaisjakelujulkaisuihin. Lisäksi Voimaa on jaettu Vantaan kirjastoissa vuosikausia ilmaan minkäänlaisia ongelmia tai vaikeuksia. Siksi on erikoista, että ongelmia on löydetty juuri nyt.

On selvä, että lehden jakelun rajoittamisen taustalla on myös poliittisia paineita. Niissä arvostelu kohdistuu lehden yhteiskunnalliseen sisältöön, ei sinällään jakeluun. Tällöin kyse on väistämättä myös sananvapaudesta ja paineesta sen rajoittamiseen. Tästä kertoo selvää kieltään myös kaupunginvaltuuston kokouksessa 29.1.2024 tehty aloite, jossa esitetään, että lehden jakelua rajoitettaisiin entisestään. Tämän voi nähdä yrityksenä mielipiteen ilmaisemisen rajoittamiseen.

Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki jatkaa myös tulevaisuudessa Voima-lehden jakelua Vantaan kirjastoissa ja muissa tähän soveltuvissa tiloissa.”

Kaupunginvaltuusto 26.2.2024 § 17

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kuntademokratian palvelualue lausuu asiasta seuraavaa:

Vantaan kaupungin tiloissa olevat ilmaisjakelulehtien jakelutelineet ovat herättäneet keskustelua sen jälkeenkin, kun Vantaan kaupungin kirjasto- ja kulttuuripalveluissa on tehty päätös siitä, minkä lehtien jakelutelineitä saa sijoittaa kirjastoihin. Vantaan kaupungin kirjasto- ja kulttuuripalvelut on linjannut, että kaupungin kirjastoissa ei tilan puutteen vuoksi tarjota tilaa ilmaisjakelulehtien jakelupisteille. Poikkeuksena tähän ovat Vantaan kaupungin julkaisemat lehdet sekä paikallis- ja kaupunginosalehdet.

Antero Eerolan ja 6 muun valtuutetun aloitteen lisäksi myös Juha Järä ja 13 muuta valtuutettua ovat tehneet asiasta aloitteen. Kyseisessä aloitteessa vaaditaan, että kaikissa kaupungin tiloissa kielletään kaikkien lehtien jakelutelineet pois lukien kaupungin omat julkaisut sekä paikallislehdet sekä kouluissa koulujen omat sekä oppilasjärjestöjen julkaisut.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat katsoneet, että siitä huolimatta, että kirjastolla on kirjastolain 6 §:n 1 momentin 6. kohdan nojalla tehtävänä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, on kirjasto- ja kulttuuripalveluilla myös oikeus rajoittaa kirjastojen tiloihin sijoitettavia ilmaislehtien jakelutelineitä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen johtaja ei ole päätöstä tehdessään käyttänyt oikeudellista harkintaa vaan ainoastaan tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Kirjastojen toiminnan kannalta on ollut tarkoituksenmukaista rajoittaa lehtitelineitä tilan puutteen vuoksi. Linjaus on tehty sen vuoksi, että on olemassa säännöt, joidenka nojalla määritellään myös muiden kuin Voima-lehden mahdollisuus sijoittaa jakelutelineitä kirjastoihin. Kirjastolain mukaiset velvoitteensa kirjastot täyttävät sillä, että myös ilmaisjakelulehtiä on kirjaston lukukokoelmissa.

Kaupunki suhtautuu puolueettomasti kaikkiin niihin lehtiin, joita on esillä niin kirjaston lehtikokoelmissa kuin ilmaisjakelutelineissä, eikä lehden taustaideologialla ole merkitystä. Lehdillä tulee kuitenkin olla julkaisija ja vastaava toimittaja.

Kaupunki katsoo, että myös muissa kaupungin tiloissa voidaan rajoittaa jakelutelineiden sijoittamista tarkoituksenmukaisuusperusteilla kuten sillä perusteella, että niille ei ole tilaa. Niin kauan kuin tilaa on eikä ilmene muita perusteita rajoittaa jakelutelineiden sijoittamista kaupungin tiloihin, kaupunki toimii asiassa sananvapausmyönteisesti ja sallii jakelutelineiden sijoittamisen.

Kaupunginhallitus 2.9.2024 § 25

Kaupunginjohtaja esitys:

Päätetään antaa Anterolle Eerolalle ja 6 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Sari-Anna Pennanen, kaupunginlakimies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)